

ADRODDIAD BLYNYDDOL SAFONAU'R GYMRAEG 2019-20

CYNNWYS

YR ANGEN AM YR ADRODDIAD BLYNYDDOL	Tudalen 3
GWEITHREDU SAFONAU'R GYMRAEG	Tudalen 3
Y GYMRAEG YN SIR BENFRO	Tudalen 3
DARPARU GWASANAETHAU	Tudalen 5
LLUNIO POLISIŲAU.....	Tudalen 8
SAFONAU GWEITHREDU	Tudalen 9

YR ANGEN AM YR ADRODDIAD BLYNYDDOL

Paratowyd Safonau'r Gymraeg o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 (1) a Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015, a ddaeth i rym ar 31 Mawrth 2015.

Mae rhestr lawn y safonau, y mae'n ofynnol i Gyngor Sir Penfro gydymffurfio â hwy, wedi eu cynnwys mewn Hysbysiad Cydymffurfio, sydd ar gael ar ein gwefan yn

<https://www.pembrokeshire.gov.uk/customer-service/welsh-language-standards>

Mae safonau 158,164 a 170 yn ei gwneud yn ofynnol i ni gyhoeddi adroddiad blynyddol, sy'n nodi sut rydym wedi cydymffurfio â'r:-

- Safonau darparu gwasanaethau (1 i 87)
- Safonau llunio polisiau (88 i 97)
- Safonau gweithredu (98 i 141)

Mae'r adroddiad hwn yn crybwyll mesurau sydd wedi bod ar waith ers cyflwyno'r Safonau ond mae'n canolbwyntio'n bennaf ar weithgareddau a gynhaliwyd yn ystod y cyfnod Ebrill 2019 – Mawrth 2020.

GWEITHREDU SAFONAU'R GYMRAEG

Yr uwch swyddog sy'n gyfrifol am weithredu Safonau'r Gymraeg yng Nghyngor Sir Penfro yw Ceri Davies, Pennaeth Adnoddau Dynol. Fe'i cynorthwyr yn y gwaith hwn gan Grŵp Gweithredu Safonau'r Gymraeg, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o wahanol feysydd gwasanaeth ar draws y sefydliad. Mae'r grŵp yn cyfarfod bob chwarter a bydd Ceri Davies yn adrodd wrth uwch swyddogion eraill ac aelodau'r Cabinet, fel rhan o'i aelodaeth o'r Tîm Rheoli Canolog (TRhC).

Mae'r Cyngor hefyd wedi cyhoeddi Strategaeth 5 Mlynedd (2016-21), sy'n amlinellu sut y bydd yn hyrwyddo ac yn hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn ehangach yn Sir Benfro. Mae tair elfen allweddol ynddi: y defnydd o'r Gymraeg yn ein cymuned, y defnydd o'r Gymraeg yn ein gweithle a'r defnydd o'r Gymraeg yn ein hysgolion. Mae'r strategaeth ar gael ar ein gwefan yn

<https://www.pembrokeshire.gov.uk/customer-service/welsh-language-standards>

Yn ystod 2019, cytunodd Grŵp Gweithredu Safonau'r Gymraeg ar fframwaith monitro newydd, i fod o gymorth i olrhain cynnydd wrth weithredu'r Safonau'r Gymraeg.

Dengys y data a gasglwyd fel rhan o'r fframwaith hwn fod twf yn y galw am wasanaethau Cymraeg. Bu'r twf mwyaf yn y galw mewn ymweliadau â'n tudalennau gwe Cymraeg (www.sir-benfro.gov.uk). Cafwyd cynnydd o 241% mewn edrychiadau ar dudalennau rhwng 2018 – 19 a 2019-20. Cafwyd gostyngiad o 4% yn yr edrychiadau ar ein tudalennau gwe Saesneg dros yr un cyfnod. Mae'r galw mwyaf cyson am wasanaeth Cymraeg yn cael ei brofi yng Nghanolfan Gyswllt Cwsmeriaid y Cyngor dros y ffôn, lle gwelsom gynnydd o 33% yn y galw am ein gwasanaeth Cymraeg rhwng 2018 – 19 a 2019-20, a gostyngiad o 1% yn y galw am ein gwasanaeth Saesneg dros yr un cyfnod.

Yn ôl pob golwg, bu gostyngiad yn nifer y gweithwyr sydd â gallu yn y Gymraeg. Dengys ein hunanasesiad o anghenion hyfforddiant ostyngiad o 10% yn nifer y gweithwyr â gallu yn y Gymraeg ar lefel 1 neu uwch (rhwng 2018 – 19 a 2019 – 20) a gostyngiad o 30% yn y nifer sy'n gallu siarad Cymraeg ar lefelau 3 neu 4 (rhwng 2018 – 19 a 2019 – 20). Teimlwn fod dau reswm am hyn:

1). Mae'r gwaith o gasglu data ynghylch galluoedd Cymraeg gweithwyr yn heriol. Cesglir y data drwy ffurflen hunanasesu ar-lein, sydd, er ei bod yn cael ei chynnal ar system sy'n hygyrch i bawb, yn gymhleth i'w chwblhau. Golyga hyn na ellir ystyried bod y data a gedwir gennym yn gwbl ddibynadwy. Roedd gostyngiad o 1% yn nifer y gweithwyr a gwblhaodd yr hunanasesiad o anghenion hyfforddiant yn 2019 – 20 o'i gymharu â 2018 – 19. Byddwn yn adolygu'r ffordd y casglwyd y data hwn gennym yn ystod 2020 – 21.

2). Rydym wedi agor nifer o ysgolion cyfrwng Cymraeg newydd, ac felly mae'n debygol ein bod wedi penodi mwy o staff sy'n siarad Cymraeg, ac mae nifer y swyddi sydd wedi'u dynodi 'Cymraeg yn hanfodol' a'r nifer sy'n cymryd rhan mewn hyfforddiant Cymraeg wedi cynyddu ychydig. Fodd bynnag, mae mentrau fel Ymddeoliad Gwirfoddol Cynnar a Diswyddiad Gwirfoddol Cynnar wedi cyfrannu at gyflymu ymadawiad nifer o weithwyr hŷn â'r awdurdod, ac ymddengys nad ydym yn recriwtio a/neu'n hyfforddi digon o weithwyr sy'n siarad Cymraeg i wrthbwysu'r nifer sy'n gadael. Byddwn yn ystyried ffyrdd o fynd i'r afael â hyn yn ystod 2020-21.

Y GYMRAEG YN SIR BENFRO

Mae Cyngor Sir Penfro yn Awdurdod Lleol unedol sy'n gwasanaethu poblogaeth o tua 125,000 (amcangyfrif canol y flwyddyn o gyfanswm y boblogaeth yn 2018). O'r rhain mae 21,300 (17%) o dan 16 oed, 71,502 (57%) yn 16 – 64 oed a 32,130 (26%) yn 65 oed a hŷn.

Oddi wrth y cwestiynau ynglŷn â'r Gymraeg yn y cyfrifiad a gynhaliwyd ar 27 Mawrth 2011, allan o gyfanswm poblogaeth o 118,392, roedd 19.2% o'r boblogaeth dros 3 oed yn gallu siarad Cymraeg. Y ganran ar gyfer Cymru gyfan oedd 19%. Roedd Cyfrifiad 2001 mewn perthynas â Sir Benfro yn dal ffigur o 20.4% ar gyfer yr un grŵp oedran.

Yn ôl Arolwg Cymraeg 2013-2015, o'r 22,800 o siaradwyr Cymraeg, dywedai 9,600 (42%) eu bod yn siarad Cymraeg yn rhugl. Yn gyffredinol dywedai tua 11,000 o bobl (48% o siaradwyr Cymraeg) eu bod yn siarad Cymraeg bob dydd, y gyfran 6^{ed} uchaf o ardaloedd Awdurdodau Lleol Cymru.

DARPARU GWASANAETHAU

Darparu gwasanaethau - Mae'r Cyngor yn gyfrifol am ddarparu'r ystod gyflawn o wasanaethau llywodraeth leol ar gyfer trigolion, busnesau ac ymwelwyr.

Rydym yn darparu ystod eang o wasanaethau ar gyfer ein cwsmeriaid, sy'n cynnwys ysgolion, gwasanaethau gwastraff ac ailgylchu, gofal cymdeithasol a thai, amddiffyn y cyhoedd a chynnal ardaloedd ac yn y blaen.

Ar hyn o bryd rydym yn cyflogi oddeutu 6,100 o staff, a phob un yn gweithio o fewn un o'r pum Cyfarwyddiaeth: Swyddfa'r Prif Weithredwr; Adnoddau; Gwasanaethau Cymunedol; Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai, a Plant ac Ysgolion.

Mae ein staff yn gweithredu o amrywiaeth eang o leoliadau gan gynnwys swyddfeydd, depos, llyfrgelloedd a chanolfannau hamdden, yn ogystal ag o'n pencadlys yn Neuadd y Sir, Hwlfordd. Dros y blynyddoedd diwethaf, rydym wedi bod yn galluogi gweithwyr swyddfa i groesawu gweithio ystwyth. Mae hyn wedi ein galluogi i ddechrau cadarnhau nifer yr adeiladau a reolir gan y Cyngor, yr ydym yn gweithredu ynddynt, ond yn y pen draw mae'n golygu bod staff yn gweithio o amrediad ehangach fyth o leoliadau, gan gynnwys eu cartrefi eu hunain ac ystod o gyfleusterau eraill lle y ceir WiFi.

Gyda'r staff yn gweithredu o gynifer o leoliadau gwahanol, gall sicrhau bod yr holl weithwyr, sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau, yn ymwybodol o Safonau'r Gymraeg ac yn cydymffurfio â hwy fod yn heriol.

Rydym wedi mynd i'r afael â hyn drwy sicrhau bod gofynion Safonau'r Gymraeg wedi'u cynnwys yn ein dogfen gyfarwyddyd allweddol i weithwyr ynghylch: *Safonau Cyfathrebu, Gwasanaethau ac Adnoddau - Canllawiau i Weithwyr*. Mae'r ddogfen hon ar gael i weithwyr drwy'r Fewnrwyd ac fel PDF i'w lawrlwytho. Tynnir sylw at y canllawiau hyn fel rhan o'r broses gynefino gorfforaethol, ac fe'u hategir gan nifer o daflenni ffeithiau, sy'n cynnwys gwybodaeth mewn tameidiau bychain am ofynion y Safonau.

Fe wnaeth cwynion oddi wrth Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg hefyd ein hysgogi i gryfhau ymwybyddiaeth ymhlith aelodau etholedig o'r gofynion mewn perthynas â gohebiaeth e-bost, a'n gweithwyr sy'n gweithredu fel gweinyddwyr ar ein safleoedd cyfryngau cymdeithasol niferus. Aethom i'r afael â'r mater hwn drwy ddatblygu cynllun gweithredu, a'n gwelodd yn cryfhau'r cyngor yn y ddogfen *Safonau Cyfathrebu a'n Polisi Cyfryngau Cymdeithasol*. Cynhaliwyd sesiwn hyfforddi gennym hefyd, ar gyfer ein holl weinyddwyr cyfryngau cymdeithasol, ym mis Medi 2019 ac rydym wedi gwneud gwaith monitro dilynol rheolaidd ar ein holl dudalennau cyfryngau cymdeithasol ers hynny.

Yn ogystal â'r gwasanaethau, yr ydym yn eu darparu'n uniongyrchol ein hunain, yr ydym hefyd yn comisiynu amrywiaeth o nwyddau a gwasanaethau gan contractwyr allanol a darparwyr eraill.

Mae dogfen *Canllawiau Atodol ar gyfer Rheolwyr ac Uwch Swyddogion*, sy'n cynnwys canllawiau ar ddarparu cyrsiau addysg i'r cyhoedd, dyfarnu grantiau a chaffael nwyddau a gwasanaethau, wedi ei lleoli gyda'r ddogfen *Safonau Cyfathrebu* ar y dudalen Gymraeg bwrpasol ar ein Mewnrwyd, a gellir ei lawrlwytho fel PDF hefyd. Rydym hefyd wedi darparu hyfforddiant o bryd i'w gilydd ar gyfer rheolwyr a swyddogion sy'n ymwneud â chomisiynu gwasanaethau trydydd parti, sydd wedi cynnwys arweiniad ar ofynion Safonau'r Gymraeg.

Arweiniodd cwyn, a wnaed yn uniongyrchol i Gomisiynydd y Gymraeg yn ystod 2019, mewn perthynas â darparu Hysbysiadau Cosb Benodedig yn Gymraeg, at ail-bwysleisio'r gofynion uchod i'r gwasanaethau perthnasol.

Ym mis Rhagfyr 2019, fe wnaethom gefnogi diwrnod y Gymraeg Comisiynydd y Gymraeg gyda negeseuon hyrwyddo ar ein tudalennau cyfryngau cymdeithasol. Fe wnaethom rannu fideo'r Comisiynydd hefyd gyda'n gweithwyr, oedd yn annog y staff i ddechrau dysgu neu i wella eu sgiliau Cymraeg.

Yn ystod 2019-20 cytunasom ar fframwaith newydd ar gyfer monitro Safonau'r Gymraeg, sy'n adlewyrchu nifer o feysydd lle y gallwn olrhain y galw am wasanaethau Cymraeg a'r ddarpariaeth sydd ar gael. Adlewyrchir isod y data a gasglwyd mewn perthynas â darparu gwasanaethau yn 'Tabl 1: Darparu Gwasanaethau'.

Dengys dadansoddiad o'r data hwn ein bod yn profi'r galw mwyaf am ddarparu gwasanaeth drwy gyfrwng y Gymraeg dros y ffôn yn ein Canolfan Cyswllt Cwsmeriaid. Yn ystod 2019, ailddynodwyd nifer o swyddi gennym yn ein gwasanaeth ar y ffôn yn y Ganolfan Cyswllt Cwsmeriaid fel 'Cymraeg yn hanfodol', sydd wedi ein galluogi i barhau i ddarparu lefel dda o wasanaeth i gwsmeriaid Cymraeg eu hiaith drwy'r cyfrwng hwn. Gellir priodoli cynnydd cyffredinol yn amseroedd aros galwadau yn ystod 2019 – 20 yn bennaf i gyflwyno gwasanaeth gwastraff cartref ac ailgylchu newydd ym mis Tachwedd 2019. Fodd bynnag, mae'n werth sylwi bod y cynnydd yn amseroedd aros galwadau cwsmeriaid Saesneg yn sylweddol fwy na'r cynnydd yn amseroedd aros galwadau cwsmeriaid Cymraeg eu hiaith. Gan fod y gwasanaeth gwastraff ac ailgylchu newydd bellach wedi ei sefydlu, disgwylir y bydd y ffigurau ar gyfer 2020 – 21 yn dychwelyd i lefelau tebyg i'r rhai a brofwyd yn ystod y cyfnod 2018 – 19.

Rydym hefyd wedi mabwysiadu 'Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid ar gyfer Newid y Sianel'. Mae'r strategaeth yn amlinellu sut y byddwn yn cynorthwyo cwsmeriaid i symud i ffwrdd oddi wrth drafodion wyneb yn wyneb a thrafodion arian parod tuag at ddewisiadau ar-lein a dewisiadau digyswllt eraill. Fel rhan o'r strategaeth hon, caewyd Canolfannau Gwasanaeth i Gwsmeriaid yn Abergwaun, Aberdaugleddau a Neyland gennym yn ystod 2019. Mae cadarnhau gwasanaethau i gwsmeriaid drwy ein Canolfan Gyswllt dros y ffôn, a'n Canolfannau Gwasanaeth Cwsmeriaid sy'n weddill yn Hwlfordd a Doc Penfro, wedi ein galluogi i wella'r ddarpariaeth ar gyfer cwsmeriaid sy'n siarad Cymraeg.

Ym mis Rhagfyr 2019, fe wnaethom gynnal gweithdy gyda rheolwyr sy'n gyfrifol am nifer o feysydd derbyn eraill sy'n wynebu'r cyhoedd ar draws yr awdurdod, i edrych ar ffyrdd y gallem wella'r gwasanaethau a ddarperir i gwsmeriaid sy'n siarad Cymraeg yn y manau hyn. Cytunwyd i ymestyn ailddynodi nifer o swyddi fel rhai 'Cymraeg yn hanfodol' o fewn y meysydd gwasanaeth yma. Bydd cynnydd o ran hyn yn cael ei fonitro'n ofalus.

TABL 1. Darparu Gwasanaethau

Beth ydym ni'n ei fonitro?	2018 - 19	2019 - 20	Newid
01437 764551 Galwadau i brif rif y Cyngor. Nifer y galwadau yn Saesneg, Nifer y galwadau yn Gymraeg	300,233 S 4,551 C	299,501 S 6,872 C	Gostyngiad o 1% S Cynnydd o 33% C
01437 764551 Amser ciwio cyfartalog ar brif rif y Cyngor. Amser ciwio ar gyfer galwadau Saesneg Amser ciwio ar gyfer galwadau Cymraeg	115 eiliad S 59 eiliad C	334 eiliad S 87 eiliad C	Cynnydd o 65% S Cynnydd o 28% C
Gwefan www.pembrokeshire.gov.uk Nifer ymweliadau â thudalen www.sir-benfro.gov.uk Nifer ymweliadau â thudalen	604,258 1,821	577,431 6,223	Gostyngiad o 4% Cynnydd o 241%
Fy Nghyfrif Nifer sy'n dymuno derbyn gwybodaeth drwy Fy Nghyfrif yn Saesneg (15/05/20) Nifer sy'n dymuno derbyn gwybodaeth drwy Fy Nghyfrif yn Gymraeg (15/05/20)	Dim ar gael	44,117 164	Dim yn berthnasol
Y Cyfryngau Cymdeithasol www.facebook.com/pembrokeshirecouncil Nifer yn hoffi www.facebook.com/cyngorsirpenfro Nifer yn hoffi www.twitter.com/pembrokeshire Nifer o ddilynwyr www.twitter.com/cyngorsirpenfro Nifer o ddilynwyr	16,753 S 97 C 13,440 S 462 C	19,479 S 121 C 14,400 S 514 C	Cynnydd o 16% S Cynnydd o 25% C Cynnydd o 7% S Cynnydd o 11% C
Cyfarfodydd Nifer o geisiadau i'r gwasanaeth cyfieithu corfforaethol am gyfieithu ar y pryd	Dim ar gael	5	Dim yn berthnasol
Tendrau Nifer y tendrau a gyflwynwyd yn Gymraeg	Dim ar gael	0	Dim yn berthnasol
Cwynion (Safon 158) Nifer o gwynion yn ymwneud â safonau darparu gwasanaethau Cymraeg	3	2	Gostyngiad o 33%
Cwynion (Safon 164) Nifer o gwynion yn ymwneud â safonau llunio polisïau Cymraeg	0	0	Dim newid
Cwynion (Safon 170) Nifer o gwynion yn ymwneud â safonau gweithredu Cymraeg	0	0	Dim newid

LLUNIO POLISIÂU

Mae gan y Cyngor gyfrifoldeb, wrth lunio polisi newydd neu adolygu/diwygio polisi sydd eisoes yn bodoli, i ystyried yr effaith a gaiff penderfyniad polisi ar y cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg.

Dyfeisiwyd *Offeryn Asesu Effaith Integredig* corfforaethol i fod o gymorth i ddatblygu polisiâu a gwneud penderfyniadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth. Mae'r offeryn yn cynnwys cyfres o nodiadau canllaw a thempled, ac mae'n cynnwys gofynion Safonau'r Gymraeg, ynghyd â gofynion y Ddeddf Cydraddoldeb (a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus, Cymru), a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae ar gael i weithwyr drwy'r Fewnwyd a gellir ei lawrlwytho fel PDF. Mae cymorth a chyngor pwrpasol ar gael hefyd i weithwyr ac aelodau gan y tîm Polisi Corfforaethol a Phartneriaethau.

Yn ystod 2019, fe wnaethom ddatblygu a chyflwyno Hyfforddiant Rheoli Prosiectau corfforaethol, oedd yn ymdrin â defnyddio'r offeryn Asesu Effaith Integredig corfforaethol, i 127 o weithwyr a 15 o Aelodau'r Cyngor. At hynny, cyflwynwyd sesiwn hyfforddiant Asesu Effaith Integredig i Benaethiaid a Llywodraethwyr ym mis Gorffennaf 2019.

Mae templedi corfforaethol ar gyfer adroddiadau a gyflwynir i'r pwyllgor Craffu, y Cabinet a'r Cyngor i gyd yn ei gwneud yn ofynnol darparu crynodeb o ganfyddiad yr Asesiad Effaith Integredig. Ymhlith y pwyntiau penodol i'w hystyried mae pa effaith, os o gwbl, y mae'r argymhellion yn debygol o'i chael ar bobl â nodweddion gwarchodedig, fel y'u diffinnir yn Neddf Cydraddoldeb 2010, a pha effaith, os o gwbl, y bydd yr argymhellion yn ei chael ar rwymedigaethau'r Cyngor o dan Reoliadau Safonau'r Gymraeg 2015.

O ddechrau 2019, mae Aelodau'r Cabinet hefyd wedi cael eu grymuso i wneud Penderfyniadau Unigol. Mae'r gofynion mewn perthynas ag Asesiadau Effaith Integredig yn aros yr un fath ar gyfer y math yma o benderfyniadau, ag ydynt ar gyfer penderfyniadau a wneir gan y Cabinet a'r Cyngor.

Dros y cyfnod 2019 – 20 aseswyd bod nifer o benderfyniadau wedi cael effaith gadarnhaol o ran y Gymraeg, megis y penderfyniad a wnaed ym mis Chwefror i sefydlu ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg 3 – 11 newydd i wasanaethu ardal Penfro a Doc Penfro. Ni aseswyd bod unrhyw benderfyniadau wedi cael effaith negyddol ar y Gymraeg.

SAFONAU GWEITHREDU

Rydym wedi datblygu ystod eang o adnoddau ar gyfer gweithwyr a rheolwyr, er mwyn bod o gymorth i roi'r safonau gweithredu ar waith. Mae'r rhain yn cynnwys:

1). Tudalen benodol ar gyfer Safonau'r Gymraeg ar ein Mewnwyd. Mae hon yn cynnwys:

- Safonau Cyfathrebu, Gwasanaethau ac Adnoddau – Canllawiau i Weithwyr, a Thafleuni Ffeithiau cysylltiedig
- Hunanasesiad o Anghenion Hyfforddiant Iaith Gymraeg, a chanllawiau ar gyfer ei gwblhau
- Cyrsiau Cymraeg
- Arfarnu Perfformiad - canllawiau a gwaith papur
- Canllawiau Atodol i Reolwyr ac Uwch Swyddogion
- Defnydd mewnol o Bolisi'r Gymraeg
- Polisi ar Ddyfarnu Grantiau a Ffurflen Gais

2). Mae'r Adran Adnoddau Dynol (AD) ar y Fewnwyd yn cynnwys yr adnoddau canlynol:

- Polisiâu, Gweithdrefnau a Chanllawiau mewnol (yn y Gymraeg a'r Saesneg fel y bo'n berthnasol).
- Canllawiau recriwtio, gan gynnwys gofynion Safonau'r Gymraeg, ar gyfer Cynghorwyr Adnoddau Dynol a rheolwyr gwasanaeth.

At hynny, ym mis Rhagfyr 2019, fe wnaethom gynnal sesiwn weithdy ryngweithiol ar gyfer pob Cynghorwr Adnoddau Dynol er mwyn diweddarau eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o Safonau'r Gymraeg mewn perthynas ag ymarfer Adnoddau Dynol. Roedd y sesiwn yn cynnwys gweithdrefnau cwyno/achwyn a disgyblu, adolygu perfformiad, hyfforddiant, recriwtio, polisiâu a ffurflenni.

Yn ystod 2019 – 20 rydym wedi gweld cynnydd bychan yn nifer y swyddi sy'n cael eu dynodi fel 'Cymraeg yn hanfodol' a 'Cymraeg yn ddymunol' a gostyngiad bychan yn nifer y swyddi sydd wedi'u dynodi 'Cymraeg ddim yn ofynnol' (gweler Tabl 2: Safonau Gweithredu isod). Mae hyn i'w annog a byddwn yn parhau â'n hymdrechion yn y meysydd hyn, yn enwedig mewn perthynas â gweithwyr sy'n darparu gwasanaethau derbynfa.

Rydym wedi datblygu ystod eang o gyfleoedd i weithwyr gymryd rhan mewn hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg a gwella eu sgiliau Cymraeg.

Darperir y cyrsiau gan Dysgu Sir Benfro, ein cangen dysgu oedolion yn y gymuned. Caiff dysgwyr ddewis cymryd rhan mewn dosbarthiadau Cymraeg yn y Gweithle neu ddysgu yn y gymuned. Darperir yr holl hyfforddiant yn rhad ac am ddim a gall gweithwyr sy'n cymryd rhan mewn dosbarthiadau y tu allan i'w horiau gwaith hawlio amser yn gyfnewid. At hynny, mae pecyn cymorth helaethach ar gael ar gyfer gwasanaethau rheng flaen, sy'n galluogi rheolwyr i lenwi'r bylchau pan ryddheir gweithwyr i ddysgu Cymraeg.

Yn ystod 2019 – 20 gwelsom gynnydd bychan yn nifer y gweithwyr sy'n cymryd rhan mewn dysgu'r Gymraeg (gweler Tabl 2: Safonau Gweithredu isod). Mae hyn i'w annog a byddwn yn parhau â'n hymdrechion yn y meysydd hyn, yn arbennig o ran gweithwyr sy'n darparu gwasanaethau'n uniongyrchol i'r cyhoedd.

Rydym hefyd wedi datblygu adnoddau i'n cynorthwyo i gofnodi datblygiad sgiliau Cymraeg gweithwyr, yn ogystal â'u dewisiadau o ran cyfathrebu.

TABL 2: Safonau Gweithredu

Beth ydym ni'n ei fonitro?	2018 – 19	2019 - 20	Newid
Dewis cyfathrebu gweithwyr Nifer y gweithwyr sy'n dymuno derbyn gohebiaeth bapur, sy'n ymwneud â'i gyflogaeth ac sydd wedi'i chyfeirio ato ef neu hi yn bersonol, yn Gymraeg	Dim ar gael	13	Dim yn berthnasol
Sgiliau Cymraeg y Gweithwyr Y nifer sy'n gallu defnyddio'r Gymraeg ar Lefelau 1 – 5	Cwblhaodd 1,685 o weithwyr yr hunanasesiad o anghenion hyfforddiant. Roedd 870 yn nodi sgiliau Cymraeg ar Lefel 1 neu uwch. Ar 04/07/19 cofnodwyd 171 o weithwyr yn gallu <u>siarad</u> Cymraeg ar Lefel 3 neu 4.	Cwblhaodd 1,663 o weithwyr yr hunanasesiad o anghenion hyfforddiant. Roedd 781 yn nodi sgiliau Cymraeg ar Lefel 1 neu uwch. Ar 07/05/20 cofnodwyd 120 o weithwyr yn gallu <u>siarad</u> Cymraeg ar Lefel 3 neu 4	Gostyngiad o 1% yn y nifer a gwblhaodd hunanasesiad o anghenion hyfforddiant. Gostyngiad o 10% yn y nifer yn nodi sgiliau Cymraeg ar Lefel 1 neu uwch. Gostyngiad o 30% yn y nifer yn gallu <u>siarad</u> Cymraeg ar Lefel 3 neu 4.
Hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg Recriwtio a Chyfweld Rheoli Perfformiad Cwynion a Disgyblu Cynefino Ymdrin â'r cyhoedd Iechyd a Diogelwch	Dilynodd 26 o weithwyr un o'r cyrsiau hyfforddi hyn drwy gyfrwng y Gymraeg	0 Ni ddarparwyd y cwrs 0 0 Ni ddarparwyd y cwrs 30	Cynnydd o 13%
Hyfforddiant Cymraeg Mynediad 1 Mynediad 2 Sylfaen 1 Sylfaen 2 Canolradd 1 Canolradd 2	23 20 23 1 14 0	33 7 17 21 2 12	Cynnydd o 8%

Uwch 1	1	1	
Uwch 2	2	0	
Uwch 3	0	1	
Hyfedredd	<u>5</u>	<u>3</u>	
Cyfanswm	89	97	
Nifer y swyddi a ddynodwyd:			% 'dim yn ofynnol' wedi gostwng, tra mae % dymunol / hanfodol wedi cynyddu
Cymraeg yn hanfodol	51 (10%)	80 (13%)	
Cymraeg yn ddymunol	311 (62%)	398 (64%)	
Cymraeg i'w dysgu	23 (5%)	32 (5%)	
Cymraeg ddim yn ofynnol	<u>117</u> (23%)	<u>113</u> (18%)	
Cyfanswm	502	623	
Nifer y cwynion a wnaed gan weithwyr i ni yn Gymraeg	Dim ar gael	Dim ar gael (y staff perthnasol yn ymroi i ymateb i COVID-19)	